

Vychází 1., 10., 20.,
každého měsíce o 10.
hodině.

Expedicí se nachází v ši-
roké ulici, číslo 25,
1. poschodí.

Kdo všeckna čtyry čtvrt-
letí odebere, obdrží pra-
emii.

DALIBOR.

Předplácí se: čtvrtl. 1 zl.
půll. 2 zl., celor. 4 zl.
rak. č. S poštou: čtvrtl.
1 zl. 15 kr., půll. 2 zl.
30 kr., celor. 4 zl. 60 kr.
rak. čísla. Pro státy ně-
mecké: půlletně 1 tol.
20 nov. gr., celoročně
2 tol. 40 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odpovědný redaktor:

Emanuel Meliš.

Expedice „Dalibora“ a kancelář pro opisování nachází se nyní v široké ulici čís. 25., 1. poschodí.

Vzhůru ku zpěvu *).

Schopte se, bratři, k mužnému kroku,
pod patou naší půda ať zní!
stavte se v řady, hoj! bok ku boku!
ať hlasy naše vlast oslaví.

Rataplán, rataplán, rataplán
Hlaholem českým buď náš zpěv zván.

Předkové naši jediným zjevem
zdrtili rázem ciziny květ:
nebylo třeba zahořet hněvem,
před jejich zpěvem bořil se svět.

Rataplán, rataplán, rataplán,
Čech v boji rek byl, vítěz a pán.

Protož zapějme vlasti ku chvále,
zavzní též sláva pradědů ctných;
zapějme na zdar českého krále,
přitom se držíme pevně práv svých.

Rataplán, rataplán, rataplán,
Ať český hlahol zní do všech stran.

K. St.

Jan Václav Štich.

Životopisný nástin, podává M. Hrubý.

Kdo se jen poněkud ve všeobecné historii hudební probíral, přišel zajisté na jméno *Giovanni Punto*, na jméno slavného to virtuosa na lesnici, jenž ku konci 18. století v Paříži se skvěl a svými koncerty na těžký svůj nástroj evropské slávy dosáhl. A tento italským jmenem zahalený umělec byl Čech a jmenoval se původně J. V. Štich. Nebude od místa, když několik životopisných dat o tomto našem rodáku podáme.

*) Podáváme zde slova k pochodu doufajíce, že od našich skladatelů brzy do hudby uveden bude. Red.

Štich, Jan Václav, narodil se v Děčíně v Čechách co nevolník hraběte z Thunů okolo r. 1755. Hrabě odeslal jej do Drážďan a nechal jej u Hampla na lesnici vyučovati. Pak musil do služby hraběcí vstoupiti a do Prahy se odebrati. To se nelíbilo ctižádostivému Štichovi, a to tím více, když mu hrabě nedovolil kord nositi a jemu často ve svém rozmaru vyhrožoval, že jej obleče do livreje. Proto vzdálil se Štich jednou tajně a odešel se čtyřmi umělci přes hranice. Hrabě dal jej stíhati, ale marně. Štich dal si italské jméno *Punto* a tím se vyhnul šťastně všemu stíhání. První službu obdržel u knížete z Hechingů; pak odešel do Mohuče. Jméno *Punto* bylo známé, ale čím větším umělcem na lesnici byl, tím pyšnějším a ctižádostivějším se stal. Že jej koncertmistrem nechtěli nazváti, opustil Mohuč a odebral se do Würzburgu, odkudž do Paříže cestoval. Tam se ho ujmul hrabě Artois, a koncerty, jež tam dával, byly vždy přeplněny. Zde dobyt si velkého jmění. Když se r. 1785 opět do Německa navrátil, cestoval se svým povozem a s velkým nákladem. R. 1787 byl nějaký čas v službě kurtrilerské v Koblenci. R. 1790 opustil znovu Německo a jel do Francouzka. Tenkrát požíval evropského jména co proslulý virtuos na lesnici. R. 1795 stal se ředitelem orchestru u divadla „aux variétés amusantes“ v Paříži. Ostatně měl Štich málo obratnosti do sebe k vedení orchestru a nezůstal v onom úřadě na dlouho. Byl pouze virtuosem; i co komponista na svůj hudební nástroj byl výtečný jen co se virtuosity týkalo. Jeho koncerty na lesnici, kterých tenkrát již asi tucet byl napsal, mimo některé malé pieče, jsou ohledem na čas ty nejděčnější, jakých posud na nástroj ten stává. Též hrál velmi málo housle, aby byl orchestr řídit mohl, ačkoliv se dosti přičinil, by to i na tomto nástroji k jakési virtuositě přivedl. Jeho umění na lesnici podivil se i sám *Beethoven* a napsal jemu k libosti sonatu na piano s průvodem lesnice.

První koncerty, jež pod jménem jeho tiskem vy-

šly, nebyly takřka ani jeho vlastní prací; nýbrž pouze přepracování koncertů Slomicových a Sterklových. Štich neměl dosti na jméně virtuosním, on chtěl také co komponista proslaveným býti, aneb aspoň, by říci mohl, že jest také komponistou; a v tom případě nezavrhl žádného prostředku. Taktéž má se to s jeho prvními kvartetty, které u Sibera v Paříži tiskem vyšly; byloť to přepracování kvartetů Rosettiho, Michela a Dimmlera, která byla v Paříži neznáma. Co později od něho tiskem vyšlo, na tom má většího podílu. V Paříži zaměstnával se pilně studium v skladbě. V celku vyšlo od něho několik tuctů jeho prací, mimo školu na lesnici a tím spojených etud. R. 1798 přišel podruhé z Francouzka do Němec; pobyl mezi jiným delší čas ve Vídni a přišel také jedenkrát do Prahy, by ji více nepustil. Zemřel tu 16. února r. 1803. Jeho jméno bude však vždy uvedeno v historii hudby; neboť byl bez odporu nejvýchlasnějším virtuosem na lesnici.

Jak se vyvinula ouvertura a co je její účel?

(Pokračování a dokončení.)

Krásovědci neshodli se ještě o vlastním účeli ouvertury, aniž o otázce, zdaž má ouvertura nástin celého kusu obsahovati, by se její chod jako v čarovném zrcadle tušiti dal, aneb zdaž takřka co introdukce jen první výjev kusu připravovati, aneb zdaž posluchače vůbec do onoho rozpoložení mysle uvesti má, v němžto celistvý dojem celé opery zvláště pojímá. Spor tento dá se spíše srovnati než rozhodnouti; neboť dle okolnosti může každá z naznačených *třech* tendencí být přiměřena, a snad může i jiný skladatel ještě *čtvrtou* tendenci od svrchu udaných zcela se lišící si předevzítí a v ohledu svém pravdu míti. Žádnému z těchto rozličných náhledů nepatří monopol; žádný není jedinou pravou cestou k blahu, aniž ten neb onen je neomylný.

Avšak esthetikové nebyli o vlastní účel ouvertury tak nesjednoceni. *Ouvertura má posluchače na pravou cestu uvesti, dvéře mu otevřiti; má je vnímavými učiniti proto, co následovati má.* Máť tedy uvéstí do rozpoložení, které k tonomalbě, jež se provozuje, je nejprůměřenější. Ouvertura musí se dle barvitosti celku řídit; musí nám ukázati, zdaž vznešený, zdaž divoký, neb sentimentálně tragický, neb náruživě nešťastný, neb válečný neb veselý, rozmarný neb venkovský kus očekávati máme. Můžet ovšem na něco převládajícího v následujícím díle narážeti, na to poukazovati: avšak toto narážení a poukazování musí k celku patřiti, z tónových myšlenek dobře mezi sebou spojených vyplývati, nikoliv však přílepky ověšena

býti. Dále musí celému úvodnímu obrazu sloužiti za základ hlavní figura, na nížto se vedlejší figury, tak že tyto nejen střídavost poskytují, nýbrž i postavením a potahem hlavní figuru povznášejí a zajímavou činí.

Bez této hlavní figury, bez tohoto střediště, kamž se všechny ostatní vedlejší figury k jejímu oslavení hrnou, nemá celek žádného postavení, žádného spojení; nýbrž je jakýs druh tónového šaryvari, labyrint, kterýž více tísní než obveseluje, ačkoliv víme, že se časem z tohoto labyrintu vymotáme. Kolik vedlejších figur ale býti má, nedá se žádnému předpisovati; tím méně se může udati, kolik vět a v jakém pořádku se jich užití má. To musí z tresti opery a ze zvláštnosti skladatelovy a jeho obrazu vyplývati. Zajisté velká to volnost! Avšak žádný nesmí být tak smělý, by nás směsem nesmyslů traktoval, jak to novější italští skladatelové činí.

Zdatný skladatel ouvertur musí vědět, co chce a co má. Komičnost nesmí tragická a válečnost nesmí sladká býti; neboť by to bylo směšné. Kdo hlavní druhy rozeznává, činí již něco, ale ne mnoho; kdo však odstíňování co nejjemněji podává a při tom přec, co velice nutno jest, jaře a živě z nitra píše, činí to pravé. Zdaž to v *jedné* neb ve *dvou*, ve *třech větách* učiniti má: musí mu duch jeho sám říci; posluchači je to jedno, jen když celek vnitřní život roznití a zevnějšímu životu lahodí. Přitom však musí se k tomu hleděti, že ouvertura je úvodní hudbou, jen odlivkem vyvedeného většího obrazu.

+b+.

Berliozova hudební cesta v Čechách.

Podává Vítězslav Guth.

(Pokračování.)

Chci Vám teď o Pražském *konservatoriu*, a při té příležitosti o konservatořích vůbec něco sdělití. Ústavy tyto, nechť jsou ještě jakkoliv nedokonalé, zdají se mi býti přece jedinými hudebními ústavami, které pod vlivem zdravého lidského rozumu se založily. Nyní (dříve tomu tak nebylo), jsou všechny evropské konservatoře hudebníky vedeny. Je to podivuhodné, když to člověk pováží, jak rozšířen za našich dnů jest ten náhled: čím důležitější jest nějaká otázka o záležitostech, týkajících se umění, a čím nesnadnější rozluštění její se býti zdá, tím více jest zapotřebí, aby se rozluštění její odevzdalo mužům, kterým to záhadné umění kde možná zcela cizé jest. Mnozí lidé uznají to tedy za neštěstí, že vůdcové konservatoří hudebníci jsou; budou tvrditi, že by to bylo mnohem lepší, aby se počtáři ustanovili za učitele houslí, románopisci za učitele harmonie a

lékaři za učitele zpěvu. Druzí zase říkají, že se hudba nejlépe od malířů, řezbářů, mědirytců a stavitelů posouditi dá. Ještě jiní konečně, považující učence a umělce pro jejich vzdělanost a lásku k umění a vědě za nebezpečná pokolení, uznávají za nejlepší soudce a ředitele hudby takové lidi, kteří o umění a vědě, o smyslu pro něco krásného a ušlechtilého ni nejmenšího ponětí nemají a jejichž neschopnost s hlupáctvím se už stýkati počíná. Musíme se tedy opravdu diviti, spatřující, že konservatoře až posud od těchto Vandalů podmaněny nejsou. Tak to stojí s Pražským konservatorium pod správou muže, jenž skladatelem jest s velkým talentem, pln lásky k svému umění, činný, ohnivý, jenž neunaveně k dobrému přispívá, a chválí co chvály hodno, v potřebném pádu však také přísný a vážný a k tomu všemu ještě — mlád jest. J. F. Kittl čítá teprv pět a třicet let. Bylo by snad bývalo také možno, v Čechách nějakou, lety posvěcenou osobu s prostředními schopnostmi nalézti, které by se byla úloha svěřila, hudební ruch v Praze poznenáhle udusiti, zvolil se však onen muž — a umění v Praze žije, hýbá se, prospívá. Patrně, že buďto členové výboru při této volbě zachvácení byli, anebo že to jsou mužové, kteří mají srdce a hlavu na pravém místě.

Konservatorium hudby musí dle mého mínění dilem hudební praxi, ve všech směrech s ní spojenou vědu a klassická díla v platnosti zůstavovati a v platnost uváděti, dilem v čelo se postaviti postupnému, tak mladému umění jako hudba evropská jest, vlastnímu ruchu. Musí však také zkušeností minulosti užívajíc, dobytostem budoucnosti vsříc kráčet — musí tedy spolu konservativní a progressivní býti. Budu snad stranností obviněn, řeknu-li, že ze všech konservatorií, které jsem seznal, Pařížská ještě nejspíše svému úkolu zadost učiní. A po ní Pražská. (Vnitřní zřízení Bruselského konservatorium není mi známo; tolik však vím, že jest to jedno z nejznamenitějších.) Je však v každém ohledu méně bohaté než Pařížské; čítá méně žáků a učitelů, a podpora, českými úřady jemu poskytnutá, zůstává velice pozadu za stálou a vydatnou ochranou, kterouž ředitelství „des beaux arts“ Pařížské konservatoři poskytuje. Avšak, studie jsou velmi dobře uspořádány a duch školy jest výborný. Z učitelů jmenuju zvláště pány *Mildnera* a *Gordigianiho*. První z nich, důkladný houslista, jenž také, jak již podotknuto, koncertním mistrem a solovým houslistou u divadla jest, zdokonalil velký počet zdatných žáků. Druhý považuje se po delší čas již za jednoho z nejlepších učitelů zpěvu *), kteří z Italie do Německa přišli, a jest mimo to také záslužným skladatelem. Znam od něho dvou-

šborové *Stabat mater* veliké ceny a operu, *Consuelo* (k níž také slova sám napsal), která přirozeností svých melodií a jakousi, za našich dnů řídkou skromností v instrumentaci vyniká. Pravilo se často a jistě ne s neprávím, že učitel zpěvu by neměl jen zpívati ale také umět skládati. Zná-li učitel zpěvu důkladně ony vlastnosti oceniti, které skladatel od provozujících osob požadovati může a musí, nalezne on v tom nejpevnější oporu, aby mohl studie svých žáků patričně vésti. Učitel zpěvu, který spolu skladatelem jest, nemůže — leda že by byl skladatelem nejnižší prostřednosti — na takový způsob zablouditi, jakýž za našich dnů umění zpěvní ve třech čtvrtích Evropy hrozí docela zničiti. Nebude své žáky nikdy navykati, aby rytmus a takt považovali za věci podřízené; nepřivolí nikdy k tomu, aby si přiosobili, melodie bezsmyslně opremovali, když přísné jejich provedení výrazem myšlenky, charakterem osoby a slohem skladatelovým rozkazně předešlo jest; nebude trpěti, aby si navykli, považovati oddělný zájem svého hlasového ústrojí za jediný, který by směl jejich voditelem při veřejném vystoupení býti. Bude je umění zpěvnímu *racionálně* vyučovati a bude hleděti, aby je přesvědčil, že jejich jediná úloha v tom neleží, aby bezsmyslné a hudebně nezajímavé silovné kousky více méně podařeně k lepšímu dali, neřku-li v tom, aby lidskému hrdlu zvuky vynutili, které pro svou tíži, ostrost, násilnost anebo pro svou drsnost napadnutí musejí. Vysvětlí jim význam *přízvuku* a ukáže jim, že to sluch druhého právě tak uráží, když někdo falešně zpívá ohledem na tóny, jako když falešně zpívá ohledem na výraz; že tuze vysoký nebo tuze nízký tón sluch uráží, že ale místo silně zpíváno, které jemně být musí, slabě, kde síly užíváno býti mělo, že takové místo citu vzdělaných posluchačů ještě bolněji se dotkne, že takto provozovanému dílu ještě větší krivdu učiní a že vučihledě dokazuje: ten zpěvák, byť by měl nejkrásnější hlas a nejlepší vokalisaci, je přece jen hlupákem. Takoví žáci nebudou, jako nyní obyčejně, nadužívati s nepopisnou hrubostí trpělivost ředitele orchestru, a nebudou jej nutiti, aby k jejich ztřeštěným rytmickým odchýlením přivolí. Vidím ho před sebou, toho nebožáka, jak v každém okamžení doplňovací takt vstrčiti, jak první polovici hudební myšlenky a často i jednoho jediného taktu dvojně i trojnásobně protahovati musí, aby druhou polovici takřka šíleně přehnal; jak tu stojí s rozpraženou rukou, čekaje, až zpěvák, vyjící jako ztěžkomyslně vlkodav, všechn dech na svůj oblíbený tón už vynaložil; jak se jedním slovem přinuceným spoluvinníkem stává posměchu všeho lidského rozumu a veškerého umění, a chvějícím se otrokem pomínilosti, která zvolnovládými plícemi ozbrojena jest. Takový učitel také nedovolí svým žákům, aby se jali stu-

*) Pan Berlioz přecenil, jak jsme se po mnoha let přesvědčili, učitelské zásluhy p. Gordigianiho. Red.

dovati dobrá díla, aniž by pojímali předmět básně, aniž by historickou její část znali, aniž by přemýšleli o vášních od spisovatele zde líčených a s nimi se dle svých sil sjednotejnili. Budou se stydět, řeč, o níž zpívají, zohyzdovati, a podstatou rytmu a libozvuku předepsaná pravidla o spojení mezi slovem a zvukem nohama šlapati. Dovolí si při dodržkách, a kromě těch jen tak dalece nějakou svobodnost, jak dalece s průvodem se srovnává, ne však, aby snad zpěvní umělec ve své touze po zlepšení na notách kvart sextového akkordu se proháněl, kdežto orchestr dominantní akkord dodržuje, anebo naopak.

Z rozpravek s panem *Gordigianim* a z návodu při těch žácích, které jsem slyšel, přesvědčil jsem se, že ve všech těchto věcech se mnou stejného mínění byl.

Jako Pařížskému tak i Pražskému konservatoriu scházejí ještě mnohé speciální třídy; vyučování ještě dlouho není dosti úplné. Vzdor tomu cítá přece dosti valný počet chovanců, kteří schopni již jsou, téměř výhradně se svými vlastními silami nejléžší díla podařeně provést. Tak na př. symfonii *Beethovenovu* se sbory. To jest bez odporu jeden z nejkrásnějších výsledků, kterých pan *Kittl* dosáhl.

(Pokračování.)

Šebastian Bach a jeho syn.

Novela.

(Pokračování.)

Co si přátelé měli všechno co sdělit! Vážné a veselé věci, rozmluvy o umění a dvorské příběhy, všechno přišlo na řad ale ani noty se nehrálo, neboť Bach byl jízdou na ctihodném povoze, jenž je sem dovezl, velmi unaven. Volumier sdělil mu pak ještě, že kurfirsta, anebo král, jak ho dvoru nazývají, o Bachově příchodu již ví, a že Marchanda, jednoho z budoucích dnů na jistém místě bude, nepozorován od nikoho, moci uslyšeti, a pak s ním vstoupiti do souboje.

Když Bach s Miroslavem konečně již v ložnici se nacházeli a otec se již svlíkal, pravil tento k synovi: „Poslyš, Miroslave, než si lehneš, musím ti ještě některá napomenutí dáti. Dej pozor, sice by's mě mohl lehce s někým znepřáteliti, kdyby si byl nepozorný. — Ty's slyšel, jak se domnívám, doma jen dobrou hudbu. Sem si jel s velkými ideami o Drážďanských mistrech a já tě také přítom nechal, neboť člověk jen tomu uvěří, co sám zkusil. Zejtra už uslyšíš zdejší hudbu, ale já ti to předpovídám, mordiansky špatnou.“

„To jsem si o tom Marchandovi hned pomyslel, milý otče.“

„Ne! nikoli toliko Marchand — v celých Drážďanech neprovozuje nikdo dobrou hudbu.“

„Volumier také ne!“ tázal se Miroslav překvapen „Ne, také ne! — Jak ty to sám vše uslyšíš, ale já ti to jen proto povídám, aby jsi ničeho nedal na sobě znáti, aby si nikde svůj pravý úsudek o ničem nedával aneb raději řekl, že tomu nerozumíš.“

„Ale pak mě budou mít za hloupého, otče?“

„Ať si lidé raději to o tobě myslí, než aby tě za všetečného chlapce považovali. Že pravdu máš, přece ti nikdo neuvěří. Až tě uslyší hráti, uvidí, zda-li jsi hloupý čili nic.“ —

„Ale pro Boha, milý otče, což pak my ve Výmaru jediné provozujeme dobrou hudbu?“

„To já nevím, můj hochu; zde alespoň neuslyšíš dobrou. Umělec, můj synu, nechť si vykoná cokoli, musí přehlédnouti chyby svých soudruhů a musí býti mírný, neboť opravdové dobro nalezá se zřídka a slovo dostačí často přitele v nepřitele si proměnit. Jen co sám vykonáš, musí dobré, čemu sám vyučuješ, musí dokonalé býti.“

„Ale milý otče, pan Volumier jest u kurfirsty, a hraje špatnou hudbu a my jsme jen ve Výmaru —“

„Ticho, ticho, Miroslave, pan kurfirsta jest přece jen kurfirstou a ne hudebníkem; on tomu lépe nerozumí. Prospi to a pamatuj vždy na to, co ti tvůj otec pravil, než ústa otevřeš. Cesta tato budiž pro tebe zkouškou; neboť komu umění život jest, tohož život jest velké umění — tomu ale se ještě musíš přiučiti. Zejtra budeš mít první lekci. Dobrou noc.“ —

Bach a jeho syn uslyšeli Volumiera a všechny ostatní hudebníky, kteří v Drážďanech byli, mimo toho také, jak jim přislíbeno bylo, u hraběnky Königsmarkové, proboštky Quedlinburské, Marchanda z vedlejšího pokojíku. Byla to, jak se malý Miroslav vyjádřil, zpropadená machlanina. Ni Šebastiana ni hochu nebyl nikdo s to pohnouti, aby klávesů se dotkli, jakož vůbec Miroslav, pamětliv napomenutí otcových, velmi tajně se zachovával.

Monsieur Marchand, jenž jednoho z následujících večerů beze všeho tušení jakousi píseň u hraběnky Denhofové v kurfirstově přítomnosti byl přednesl a právě s nejmilostivější způsobností chvalořeči přítomných přijímal, obdržel najednou velké zapečetěné psaní francouzským jazykem psané.

Vaše Blahorodí!

„Nížepsaný Šebastian Bach, varhaník z Výmaru, jenž, znaje světoznámou dobrou pověst o Vás co hudebním výtečníku, žádostiv jest, aby Vaši obratnost v přednesu a v skládání z náhla obdivoval,

„přijel zvláště proto sem z Výmaru. Jelikož také někdy s hudbou se zaměstnává a rád by seznal, o mnoho-li francouzské umění nad německým stojí, prosí Vás o čest hudebního souboje, nabízejí se, k tomu každou tlumu, kterou mu uložíte, varirovati aneb figurirovati ve dvou neb více hlasech, očekáváje však tutéž ochotnost od Vás, prosí, abyste mu la-skavě čas a místo souboje udal.

„Váš úcty plný

„Sebastian Bach.“

Francouz zblednuv nemálem by byl spustil papír z ruky. — August Silný, dobře věda, co to psaní obsahuje a ustanoviv již den a místo k souboji, tázal se na příčinu, pro kterouž Marchand tak najednou zmužilosti pozbyl. Maitre de la composition musil tedy chtěj nechtěj psaní ukázati a August, staviv se velmi překvapena a naleznuv tento návrh velmi naivní a pikantní, ustanovil den a dům maršálka ministra hraběte z Flemingů pro místo souboje, kterýž Francouz chtěj nechtěj již přijmouti musil.

Marchand již dávno o Bachovi nejen mnoho slyšel, aké některé jeho fugy přišly mu před oči a pohled na ně dostačil mu, aby věděl, co očekávati má o svém soupeři. Také byl dosti velkým diplomatem, aby nebyl nahlídl, že to vše byl vymyšlený plán a že místo saského dvorního skladatele, před nedávnem mu s velkým platem podávané, tak jisté mu už není, jako se to ještě při poslední návštěvě u Denhofové býti zdálo. Zcela odhodlán však očekával den rozsudeční.

Den se přiblížil. Dnes se měl odbývati hudební souboj. — Maršálek hrabě z Flemingů pozval celý dvůr k večerní besedě, při které také celá královská rodina

přítomna býti měla. Co jen skvostnost a nádhera tehdejšího času vymysliti mohly, vynaložilo se, aby se tato beseda slavně a ctihodně odbyla, jež se rodině Flemingově návštěvou Augusta stala. Silným hlasem ohlašoval obřadník jména hostů u vchodu do první síně, do které člověk vstoupil, aby několik nádherných sloupových síní prošel, v nichž četné kupy šlechticů s bílými vlásenkami a černými kníry sobě pošeptajíce stojí. —

Hudební sál, vlastní cíl všech hostů, skví se svými korunnými a paprskovými svícny, které buď z bělorůžového mramoru pozůstávají aneb hojně pozlacené jsou, v září nesčíslných voskových svící. Měl značnou výšku a šířku a pro akustičnost byl v pravidelném osmihranu vystaven. V levo od přicházejícího nalezala se tři vysoká okna, v každé stěně jedno, jichž pozlacené okenice červenými damaškovými záclonami zavěšeny byly. Naproti vchodu byly hojně pozlacené otevřené dveře, jež poskytly pohled do jídelny, jejíž stěny jasnomodrým stříbrem obroubeným atlasovým čalounem, z Paříže pro tuto slavnost zvláště objednaným, zakryty jsou. Naproti prostřednímu oknu nacházel se vchod do obrazárny, před níž piano nejnovějšího druhu od Schrödra vystavené stálo a místo souboje naznačovalo. Mezi oběma zděma, které se nacházely mezi oznámenými třemi dveřmi, stála v červeném výklenku na černých mramorových sloupech poprsí Augusta Silného a Ludvíka XIV. z Karárského mramoru a kolem zdí byly postaveny pozlacené sesle, které již přítomnými hosty v rozmanitých kupách obsazeny byly, kdežto tři pohovky naproti pianu blíže prostřednímu oknu se nacházejíce, účel měly, krále, královnu a kurprince přijmouti.

(Pokračování.)

Feuilleton.

Z Prahy.

Novoměstské divadlo. Začátkem běžícího měsíce přestěhovala se divadelní musa do prostorných místností divadla novoměstského, kde Tichatschek naposledy za svého zde pobytí co Rienzi vystoupil. Tenkrát sešlo se obecenstvo nesmírně čteně a oslavilo Tichatschka dle jeho zásluh. Kéž brzy se dostane Pražanům nezapomenutelných zábav, kéž zavítá k nám v brzkém čase zase Tichatschek! Slečna Luccová, od dvorního divadla v Berlíně, vystoupila poprvé v Hugenottách od Meyerbeera. Naplněný dům osvědčil, jaké oblíby získala sobě zpěvačka za dřívějšího svého zdejšího pobytu. Ona, sl. Brennerová a p. Bachmann, oba poslední po svých prázdninách poprvé vystoupivší, dělili se o potlesk jása-vého a bouřlivě rozčileného obecenstva, které zvláště sl. Luccovou dlouhým potleskem přivítalo. Marcela

zpíval pan Eilers však na ujmu úlohy. a nepochopujeme, proč asi p. Hertzsch, který už 3 měsíce prázdniny drží, opět nepřevzme své úkoly. 4. července počala svá pohostinská představení znamenitá mezzosopranistka slečna Zelia Trebelli, od italské zpěvohry v Paříži. Rossiniho partie zdají se býti pro ni ty nejvhodnější, což bylo možná pozorovati v zpěvohře „Lazebník Se-villský“ v úloze Rosiny. Méně pronikla v dramatické úloze Azuceny v Troubadouru, jelikož její sympathický orgán nedovoluje ve výšce žádného forciování. Slečna byla po oba večery nesčíslněkrát volána; divadlo bylo v poslední zpěvohře přeplněno. Obsírnější úsudek bude podán budoucně. E.

Česká opera. V neděli dne 30. června provozována byla opera „Troubadour“ od Verdiho, v českém překladu od Em. Lužanského. Není pochybnosti, že

by opera v českém jazyku takové platnosti, jak v německém dodáno bylo, když tak výborní pěvci jako p. Appé a pěvkyně jako sl. z Ehrenbergů vždy v ní účinkovali. Avšak co platno vynasazení, dobrá vůle a umělý zpěv pěvců, když jediná hlavní partie síle svěřena jest, která sotva obyčejnou píseň zazpívati dovede. Nejlepší ze všech účinkujících byl bez odporu p. Appé co hrabě z Luny. Obecenstvo ho hned při vystoupení potleskem přivítalo a obsypalo ho za výtečné provedení partie a zvláště za krásný přednes velké arie v 2hém dějství hlučnou pochvalou. Slečna Ehrenbergrová co Eleonora dodala své partii úplné platnosti; neboť přednes její byl ušlechtilý, vkusný a zdařilý. Byla též velkou pochvalou a hlučným potleskem odměněna. Chvalně počínali si p. Reichel, jenž úlohu Manrika s chvalitebným úspěchem zpíval a p. Strakatý, kterýž s obratností své úloze statně dostal. Paní Thoméová co Azucena přičinila se sice velice; nemohla však proniknouti. Sbory byly sice dobré, avšak dosti slabě obsazeny. Kapelník p. Mayr řídil operu přesně a rázně, začež mu chvála budiž!

— Chvalně známý sochař p. Effenberger mladší, jemuž za celou řadu krásných poprsí výtečníků národa našeho jsme povděční, vydá nyní také poprsí kapelního mistra pana Františka Škroupa, skladatele světoznámé a již znárodnělé písně „Kde domov můj?“ — Výborný malíř podobizen pan Jan Brandeis zhotovil právě velmi zdařilou fotografii krajana našeho Ticháčka, kr. dvorního zpěváka v Drážďanech. Dále pracuje tentýž umělec na fotografické podobizně slavného Alex. Dreyshoka v životní velikosti a v oleji. (Čas.)

— Pan V. Stára, ředitel pianního ústavu, bude dne 17. t. m. od 9 $\frac{1}{2}$ až do 12 hodin s poledne a od 3 až do 6 odpoledne se svými žáky celoroční zkoušky v místnostech svých blíž Stupartů odbývati. P. Stára otevřel letošního roku svůj ústav a počítá již 50 chovanců. Ze skladeb, které se provozovati budou, uslyšíme fantasii „České perle“ od Ed. Nápravníka, Hilmarovu polku koncertně uspořádanou od Šimáka, valčík koncertně od Hampla, velké duo od Ch. Wehle a mnoho jiných od českých skladatelů. Mimo tyto budou též klassické skladby od Beethovena, Schumanna atd.

— Náš krajan, pan Fr. Černý, hudební skladatel a učitel hudby v Petrohradě, přibyl tyto dni se svou chotí do Prahy.

— Študojící čeští university a polytechnického ústavu věnovali našemu zasloužilému pěvci národnímu, p. J. L. Lukesovi, podobiznu jeho co „Dráteníka“, již vlastenecký malíř p. Ferber maloval, za jeho zásluhy, jež si zpěvem národních písní získal.

— Slečna Anna Anderová, sestra našeho rodáka Alojse Andra, dvorního to pěvce, vystoupila dne 27. června v Linci co „Alice“ v Robert ďábel a došla po každém aktu velké pochvaly. Co nevidět vystoupí co „Agata“ v Čarostřelci a co „Mathilda“ v Tellu.

— V ústavě pro piana p. Ig. Jelínka počnou dne 20. a 21. lipna vždy od 9 do 12 hodin předpolednem a od 4 do 6 hod. odpo. výroční zkoušky žáků téhož ústavu v místnostech školních na Malé straně číslo 273. Mimo jiné provedeny budou solové kusy od

Fr. Liszta, Herze, Wallace, Leop. Meyera pak skladby českých komponistův, u př. „Polka brillante“ od Kuhe, „Souvenir de Kiev“ od J. Schulhoffa, „La source“ (op. 31) od J. Ig. Jelínka a „Chanson sans paroles“ op. 30 od téhož. Z pospolných kusů provedou žáci Ouver-tury od Reissigra, Mozarta a skladby od Mendelssohna a jiných.

— Výtečná naše vlastenka, sl. Mina Medalová, okrasa Frankfurtské opery, přijela tyto dny do Prahy a odebrala se do své otčiny Benešova.

— Zdatný skladatel F. Zdenko Skuherský, kapelník v Inšpruku, věnoval J. V. paní arcivévodkyni Zofii svou slavnostní mši, a obdržel za dedikaci tohoto díla od vysokorodé paní skvostnou náprsní jehlici.

— Rodák náš, pan Arnošt Mašek, ředitel hudby v Heilbronu v Německu, osvědčil se co výborný dirigent a došel od tamnějšího obecenstva a tamnější kritiky veliké pochvaly. Řídil před nedávnem v Heilbronu oratorium „Poslední hodiny Vykupitelovy“ s takovou obezřelostí a přesností, že časopis „Didaskalia“ ho k nejlepšímu ředitelům v Německu počítá. Zvláště výborně šly sbory téhož oratoria.

— Náš krajan, pan Riedl, továrník plechových nástrojů v Prešburku, jenž při Pařížské výstavě pochvalným dekretem vyznamenán jest, dochází svými nástroji veliké obliby. O jeho hlubokém bombardonu tvrdí prof. Dubovský, že se nedá nic krásnějšího, velkolepejšího v basu myslet; taktéž krásné jsou křídlovky (Fliegelhorn) p. Riedlovy. Pan prof. Dubovský v Prešpurku píše, že náš rodák p. Riedl patří bez odporu k největším mistrům ve svém oboru.

— Úsudek o fantasii „České perle“ od E. Nápravníka. O klavírní hudbu velezasloužilý Jos. Proksch, jenž co ředitel pianního ústavu v Praze velké vážnosti požívá, poslal p. Ed. Nápravníkovi list, v němž se takto o fantasii této vyjadřuje: „Vaše skladba,“ píše p. Proksch mladému tomuto skladateli, „zasluhuje všeho povšimnutí; neboť Vy jste ji českou klavírní literaturu o značné dílo obohatil. Themy jsou obezřele voleny, s obratností a vkusem provedeny a zpracovány. Kus tento hodí se pro svůj efektní účinek k veřejné koncertní produkci a vezmu ji při mé příští celoroční zkoušce do programu.“ Úsudek tento shoduje se úplně s úsudkem, jež náš kritik v minulém čísle podal.

— Hudební literatura. Právě vyšla „Píseň Táborů: Kdož jste boží bojovníci,“ jejímž skladatelem byl Bohuslav z Čechtice, miláček Jana Žižky z Kalichu. Nápěv k rázné písni této uvedl ze starodávného klíče na novověký a průvodem piana opatřil nadějný hudební skladatel H. Palla. Prodává se u litografa Lipše v konviktské ulici čís. 294 a u R. Veita na přikopech.

Z Ledče. (Zpěv. spolek.) Nedivte se, laskaví čtenáři, že ponejprv a teprv nyní něčeho o Ledčské hudbě se dozvíte; byli jsme toho mínění, že jest lepší mlčeti, nežli psáti něco, co by městu našemu k chvále sloužiti nemělo! Nyní ale, kde hudba naše stupně neposledního dosáhla, neopominu Vás o každém vlasteneckém podniknutí zpraviti. Jako na mnoha jiných místech, dostalo

se i nám zpěváckého spolku, sestávajícího z více 30 údů, kterýž stvrzení a uznání místodržitelského již nějaký čas požívá a sobě zdařile a důsledně počíná, uspořádajíc městu našemu již nejedno vyrazení, při kteréžto příležitosti se hlučné pochvaly spolku našemu již ne jednou obecenstvem dostalo! Též v hudbě kostelní není více vriskání starých, citu prázdných kusů, jak to povždy u nás bývalo, neboť provozují se u nás kusy zcela umělecké, jakými jsou: Mozartovy, Horákovy a jiných novějších nadaných skladatelů! A či jest to zásluhou? — Pouze, že p. Anděl, vrchnostenský úředník lesní, výtečný to tenorista, v každém ohledu vzdělaný, jak ředitelem zpěváckého spolku, tak i kůru se stal, a že nadaný ten zpěvák ničeho nelituje, co jen k zvelebení hudby naši slouží, k jehož ruce neméně vzdělaný p. učitel Šubrť stojí, dále, že dcera p. okresního, sl. Theresie Tomíčková při všech větších provedeních z ochoty vždy spoluúčinkuje, požívajíc příjemného, na srdce lidské dojemného soprano, a tu není se co divit, že nejenom v městě, alebrž ve vřkolu vážena a ctěna, a zpíváním českých písní, kterýmiž obecenstvo při každé společnosti obveseluje, jména „naše milá Vlastenka“ sobě vydobyla, kteroužto chválu vším právem zaslouhuje! Pročež voláme: „Díky Jí! Sláva naší milé Vlastence! Díky našemu řediteli p. Andělovi!! J. M...r *).

(X+Y+Z.) **Z Pardubic**, dne 1. července. (Slavnost sv. Petra a Pavla. — Pouť na hřbitově. — Činnost zdejšího zpěv. spolku.) Oblíbené mše jsou pro náš kůr od Albina Maška, od Sigmunda Kolesovského, od Karla Píče, od Zvonaře; avšak nejoblíbenější, a které se nejčastěji v chrámech našich provozují, jsou mše: od Roberta Führera a Václava Horáka. A proč? — Protože autorové: Führer a Horák mají nejen velkých, svátečních, co do díla výtečných mší, ale i jejich více nedělních, krátkých, zimních, adventních, postních kostelních skladeb se praktičností i důkladností slohu chrámového vyznamenávají. Proto musíme s litostí vyznati, že smutno jest pomysliti, že tak vydatná síla, jako jest slovutný hudební mistr náš Führer, lůno naší milé vlasti byla opustila, a nejbliže cizinu s svými hudebními paprsky oblažuje. Zato u nás slýchá přčasto, zvláště na velkých svátcích, posvátnou hudbu náš starověký děkanský chrám Páně; tak se provozovala dne 29. června, na den sv. Petra a Pavla, slavnostní mše od Rob. Führera do A-dur; graduale, čtverozpěv od Veita, zpíval zbožně zdejší zpěv. spolek, offertorium od Šnabla do E-dur s obligatním doprovázením na lesnice. Na to v neděli, dne 30. června, byla pouť na hřbitově u sv. Jana, a při té příležitosti se provozovala mše do D-dur od V. Horáka, graduale, solo pro sopran a housle, od Drexlera, offertorium, solo pro baryton a kontrabas, od Ryby. Po oba dni byla chrámová hudba v pravém smyslu velebná, neb provedení bylo pod obzřelou správou nynějšího ředitele kůru p. Huška jistě ve všech dílech precisné a uhlazené. — Po prvním hlavním sezení zpěv. spolku Pardubického sešli se několikráte výborové: p. Kučera, p. Hušek, p. Tomšu, p. Podroužek, pak p. tajemník Klika pod předsednictvím ředitele spolku p. Jandy, aby vnitřní záležitosti do pořádku uvedli. Mluvilo a uzavřelo se o pravidelných tý-

hodních zkouškách, o zakoupení tisknutých not, o opisování not, o předplacení jediného hudebního časopisu „Dalibora“, kterýž by žádnému zpěv. spolku našich českých měst a jiným hudbomilům scházeti neměl, o produkcii k prospěchu pohořelých v Nových Dvóřích; o výkonných, přispívajících, čestných údů zpěv. spolku atd. Zajímavé bylo sezení dne 2. července v 7 hodin večer. Valná schůzka byla počtána návštěvou c. k. komisara p. Dumonta. Výbor p. Hušek počal řečniti asi takto: „Náš p. komisar vede nám na požádání laskavě naše sezení, a lze se nadíti, že nám i do budoucnosti naším ochrancem zůstane; za tou příčinou navrhuji jej jako úda čestného.“ Návrh byl přijat, načež p. komisar vřelými slovy za tu jemu proukázanou úctu poděkoval. Na to mluvil p. Janda: „Pánové! jest v Čechách jen jeden hudební časopis pod redakcí Emanuela Meliše; směr toho časopisu předobře známe, neb jej v několika exemplářích v Pardubicích odbíráme. Přesvědčil jsem se osobně, že p. Meliš od několik zpěv. spolků za čestného úda pro své působení vyznamenán jest; navrhuji p. redaktora též a to tím více, že jest také zdejší rodák, za čestného úda zpěv. spolku v Pardubicích.“ Návrh byl hned přijat, a diplomy se oboum pánům co nejdříve doručejí. Pak se zpíval sbor: „Vše jen ku chvále“ od Jelena, pak rázná „Kovářská“ od našeho Riegra, hudba od Vogla. Při té rozjařené a veselé mysli může si každý dovtípit, že i následující hodiny sladce a čerstvě při pintním džbáněčku „Žateckého“ v příjemném hovoru u zpěvu věrných svých plynuly.

Ze Sušice pod Svatoborem. (Beseda. — Zpěvácký spolek.) Ku prospěchu nešťastných pohořelých v Trutnově dávala se i u nás 23. června b. r. přičiněním zdejšího pana měšťanosty Dr. J. Gabriele beseda, při kteréž zpěvácký spolek dva zdařilé sbory provedl. Proslov od p. Dr. Gabriele přednášel p. M. a slečny J. B. a Chl. deklamovaly výborně. Touto spanilou zábavou sešlo se 160 zl. r. č. Náš zpěvácký spolek velmi statně si nyní počíná; ačkoliv přes rok nesvorností živořiti musel. Sestával z 42 výkonných a 50 přispívajících členů, kteréžto poslední našimi vřkolními p. statkáři, jichžto nám osud zde více než jinde dopřál, brzy doplníme. Ředitelem spolku je pan Vác. Kratochvil a spoluředitelem p. Fr. Gerner. Chvalně musím se také zmíniti o svornosti a obětavosti pánů učitelů, kteří ku rozkvětu spolku velmi přispívají. Konečně musím veřejně připomenouti, že na osudných člancích v číslech 2 a 6 v Daliboru ze Sušice podílu nemám.*) V. K.

Lipsko. Julius Knor, v hudebním světě svými instruktivními skladbami pro piano chvalně známý, zemřel tu dne 17. června co učitel hudby.

Londýn. Zpěvkyně Mdle. Adelina Patti-ova je nyní zde u italské opery engazoována a uchvacuje svou „Lucii“, „Troviatou“, „Martou“ zdejší obecenstvo k nesmírné pochvalě o hlučnému jásetu. Sl. Ad. Patti-ova nar. se dne 9. dubna 1843 v Madridě, kdež její otec prvním tenoristou byl. Její matka Kateřina Patti-ová byla slavná

*) Dotvrzuji tímto, že nynější náš ctěný dopisovatel ze Sušice p. V. K. články v čísle 2 a 6 k Daliboru nepsal.
Redaktor.

*) Dopisy Vaše nám budou vítány; pište nám častěji.

sopranistka, pro niž Donizetti v Neapoli operu „Obležení Konistu“ složil. Po nešťastných spekulacích přestěhovala se rodina tato do Nového Yorku v Americe, odkud pak mladá Adelina k zdejší operě engažována jest. — Komisaři Londýnské světové výstavy obrátili se k Auberovi, Meyerbeerovi, Rossinimu a k prvnímu anglickému skladateli s prosbou, aby k slavnosti otevření výstavy hudební kusy složili. Tyto kusy mají býti: 1. Hymna, 2. vokální sbor, 3. vítězoslavný pochod, 4. pochod pro dechové nástroje. Rossini, od něhož se vítězoslavný pochod žádal, nepřijal pozvání tohoto.

Milán. Italský skladatel Braga je vyzván od Merelliho, by pro zdejší divadlo „Scala“ velkou operu složil. Braga dal se již do práce a opera jeho jmenuje se „Mormillo.“

Neapol. Nyní se zde staví amfiteatralní denní divadlo, jež 5000 lidí zaujímati bude.

Olomúc. U zdejšího kostela metropolitního jest k obsazení místo organisty s ročním platem 840 zl. r. č. Kdož o místo to ucházeti se hodlá, nechť až k 10. srpnu t. r. s adresem: „Slavné a věrné kapitole metropolitní v Olomúci,“ žádost svou s příslušícími vysvědčeními zadá. —1.

Paříž. Ve velké operě počaly zkoušky s Gluckovou operou „Alcesta“; avšak Hector Berlioz je nerídí. Berlioz se totiž zpouzel proti zjinačení a zpracování některých míst v partiturově Gluckově. Berliozovi slouží to tím více ke cti, an mu ředitel velké opery za vedení kusu tanticimy (procenta) přislíbil. Skladatelové Gevaert Gounod a Fel. David vyslovili se prý též proti zkracování tohoto mistrovského díla. Paní Viardotová bude představovat Alcestu, p. Michot Admeta, a pan Massol vrchního kněze.

Řím. Nová opera od Pacciniho „Mumlatiere di Toledo“ (Toledský mezkár) byla přijata v divadle „Apollo“ s velkým nadšením a skladatel byl nicméně než 17krát vyvolán.

Ze Sandvichských ostrovů. Bostonské hudební noviny píší, že hudba zdejší pěkně rozkvetá, čemuž je tak skutečně. V městě Honolulu utvořila se filharmonická společnost, která dává koncerty, jejichžto programy z větší části z klassických děl sestávají. Též provozují se v divadle opery. Tak na př. zpíval J. M. císař Komehama roli „Manrika“ a jeho královská choť Azucenu v „Troubadouru.“

Videň. Ředitelství jednoty hudebních přátel v říši rakouské vzala mezi prostředky k podporování hudebního umění též povzbuzení hudebních talentů za úlohu svou do stanov a naznačilo úlohu tuto blížeji tím, že povšimnutí hodné nové skladby čas od času od jednoty provedeny býti mají. By se tomu vyhovělo, bylo od ředitelství této jednoty uzavřeno, by se v příštím koncertním čase (1861—1862) Vídeňskému hudebnímu obecnstvu dvě nové symfonie předvedly. Z té příčiny zvou se P. T. páni skladatelové uctivě, by ředitelství symfonie,

kteřé v musikálním obchodnictví tiskem ještě nevyšly, aniž veřejně provozovány byly, k tomuto účelu poskytnuli. Blíží výminky jsou tyto: 1. Symfonie nechť se zasílají na kancelář jednoty (Wien, Tuchlauben) nejdéle do posledního srpna 1861, anto se na později zaslano skladbu ohled bráti nemůže. 2. Symfonie se zašle v partiturově beze jména skladatele s heslem, pak s listem tím samým heslem opatřeným, v němžto jméno a adresa skladatele se nacházeti musí. 3. Zasláné skladby dají se od ředitelstva pěti soudcům ku zkoušení a posuzování, a na úsudku jejich to záleží, které dvě symfonie k provedení určeny jsou. Pánové: Ambros v Praze, Ferd. Hiller v Kolíně nad Rýnem, Dr. Fr. Liszt ve Výmaru, Karel Reinecke v Lipsku a Rob. Volkmann v Pešti převzali ochotně zkoušení a posuzování zasláných skladeb. 4. Skladby budou v prvních měsících r. 1862 provedeny. Provedené symfonie zůstanou majetkem skladatelovým. V koncertním programu budou naznačeny pouze heslem, jež si skladatel sám napsal. Bezprostředně po provedení otevře se zapečetěný list a jméno skladatelovo se oznámí. 5. Skladby, na něž se ohled bráti nemohl, dají se do kanceláře jednoty a čas se udá, kdy se tam vyzvednouti mohou.

Dur a moll.

Gretry byl jednou velmi nemocný. Tu přišel k němu farář z Montmoreucy, a prosil ho o dovolení, aby ho, až zemře, na svůj hřbitov pochovati směl. „Co křesťan svolím k tomu,“ odvětil Gretry: „však nemohu toho co hudebník; nalezal bych se příliš blízko při hlaholu zvonů vašeho kostela.“

(Rejcha.) Nynější obecnstvo žádá všechny hudební díla v klavírním výtahu míti. Jistý musikální obchodník francouzského provincialního města, jemuž velké a důkladné dílo Rejchovo „O vyšší hudební nauce“ veřejnými listy neb jinak známo bylo, psal nakladateli do Paříže, aby mu co nevidět nové dílo o kontrapunktu, kanonu a fuze od Rejchy, ale pro piano aranžované poslal.

Zasláno.

Uvádí se k vědomosti, že zpěv. spolek Pardubický učiní výlet dne 14. července 1861 na Kunětickou Horu ve prospěch pohořelých v Nových Dvořích. Produkce počne o 5 hodinách odpoledne. Peněžité příspěvky přenechají se dobročinnosti hostů.

Od výboru zpěv. spolku v Pardubicích.

Listárna.

Panu Jod. v N. P. Ouvertura „Vlasta“ od E. Nápravníka vyjde as za 14 dní tiskem. — Panu V. v Sk. Obstaráme dle žádosti.